Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

MEMORIU TEHNICO-JURIDIC PRIVIND LIMITELE ȘI RISCURILE IMPLEMENTĂRII UNUI PROGRAM DE STERILIZARE A URSULUI BRUN (URSUS ARCTOS) ÎN ROMÂNIA

I. ARGUMENTE BAZATE PE CADRUL LEGISLATIV

1. Statutul de specie strict protejată

Ursul brun (Ursus arctos) beneficiază de protecție strictă la nivel european prin Directiva 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică și la nivel național prin OUG nr. 57/2007.

Orice intervenție asupra exemplarelor din natură trebuie să respecte regimul derogărilor prevăzut de legislația europeană și națională.

2. Necesitatea unei derogări speciale

Capturarea, anestezierea și intervențiile medical-veterinare asupra exemplarelor de urs brun nu pot fi realizate în lipsa unei derogări acordate de autoritatea competentă.

În prezent, legislația românească reglementează explicit măsuri precum capturarea, relocarea, monitorizarea, extragerea prin eutanasiere sau împușcare în anumite situații, însă nu conține o procedură operațională dedicată sterilizării populațiilor de urs brun.

3. Obligația menținerii stării favorabile de conservare

Conform Directivei Habitate, orice măsură aplicată unei specii strict protejate trebuie să demonstreze că nu afectează starea favorabilă de conservare a populației.

În lipsa unor studii demografice și genetice solide privind efectele sterilizării la scară largă, îndeplinirea acestei condiții poate fi dificil de demonstrat.

II. ARGUMENTE ȘTIINȚIFICE ȘI ECOLOGICE

1. Biologia reproductivă a ursului brun

Ursul brun este o specie cu ritm reproductiv redus:

- maturitate sexuală relativ târzie;
- intervale mari între fătări;
- număr redus de pui;
- longevitate ridicată.

Aceste caracteristici determină apariția unor efecte foarte lente ale oricărei intervenții asupra natalității.

2. **Eficiența demografică limitată**

Literatura de specialitate privind controlul fertilității la mamifere sălbatice arată că pentru obținerea unor efecte demografice semnificative este necesară tratarea unei proporții foarte ridicate din populația reproductivă.

În cazul ursului brun, atingerea unor asemenea procente ridică dificultăți logistice majore.

3. **Efectul dispersiei și imigrației**

Populațiile de urs brun funcționează într-un sistem ecologic deschis.

Exemplarele se deplasează pe suprafețe extinse, iar efectele unei eventuale sterilizări locale pot fi diminuate sau anulate prin imigrarea unor exemplare fertile din zonele învecinate.

4. **Lipsa studiilor aplicate pe populații mari de urși sălbatici**

În prezent nu există un consens științific și nici exemple larg implementate în Europa privind utilizarea sterilizării ca principal instrument de control demografic pentru populațiile de urs brun aflate în libertate.

III. ARGUMENTE PRIVIND MANAGEMENTUL CONFLICTELOR OM–URS

1. **Cauza principală a conflictelor**

Numeroase studii și rapoarte de management indică faptul că apropierea urșilor de localități este determinată în principal de:

- accesul la surse antropice de hrană;
- gestionarea necorespunzătoare a deșeurilor;
- hrănirea intenționată sau accidentală;
- habituarea la prezența umană.

Aceste cauze nu sunt eliminate prin sterilizare.

2. **Persistența comportamentului de habituare**

Sterilizarea afectează funcția reproductivă, dar nu elimină comportamentele deja formate privind căutarea hranei în mediul urban.

Prin urmare, un urs habituat poate continua să producă incidente și după sterilizare.

3. Efectele asupra reducerii riscului pentru populație

Nu există dovezi suficiente că sterilizarea produce o reducere rapidă a riscului pentru populația umană comparabilă cu alte măsuri de management aplicate asupra exemplarelor problematice.

IV. ARGUMENTE TEHNICE ȘI OPERAȚIONALE

1. Complexitatea procedurii

Sterilizarea urșilor necesită:

- identificarea exemplarelor;
- capturare și anestezie;
- intervenție chirurgicală sau contraceptivă;
- monitorizare post-operatorie;
- urmărire pe termen lung.

2. Costuri ridicate

Implementarea unui program de sterilizare presupune costuri considerabile pentru:

- personal specializat;
- echipamente;
- logistică;
- monitorizare.

3. Dificultatea evaluării eficienței

În populații sălbatice deschise este dificil de stabilit cu precizie dacă eventualele modificări demografice sunt rezultatul sterilizării sau al altor factori ecologici.

V. ALTERNATIVE DE MANAGEMENT SUSȚINUTE ÎN PREZENT DE PRACTICA EUROPEANĂ

Măsurile care beneficiază de susținere largă în literatura de specialitate și în practica administrativă includ:

- securizarea deșeurilor și a surselor antropice de hrană;
- prevenirea hrănirii intenționate a urșilor;

- sisteme de avertizare și monitorizare;
- garduri electrice și alte măsuri preventive;
- intervenții graduale asupra exemplarelor problematice;
- aplicarea instrumentelor prevăzute de legislația națională și europeană.

VI. CONCLUZIE

Pe baza cunoștințelor științifice disponibile și a cadrului juridic actual, sterilizarea ursilor bruni ridică numeroase întrebări privind eficiența biologică, fezabilitatea operațională și compatibilitatea cu regimul de protecție al speciei. În prezent, există argumente solide pentru a considera că măsurile de prevenire a accesului la hrană antropogenă și managementul direct al exemplarelor problematice oferă rezultate mai previzibile și mai bine documentate decât un program de sterilizare aplicat la scară largă.

VII. ANEXA – Studiu de caz Brașov

Data: 10.06.2026 **Ramon JURJ** – Cercetător științific

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

STUDIU DE CAZ EUTANASIERE URȘI DIN ZONA UAT BRAȘOV

EXPUNERE OPINIE ȘTIINȚIFICĂ, TEHNICĂ ȘI JURIDICĂ

1. JUSTIFICAREA LEGALĂ (Nivel Național și European)

Orice hotărâre a autorității locale (HCL) sau dispoziție care ar reglementa sau finanța sterilizarea ursilor bruni încalcă grav ierarhia actelor normative din România și dreptul Uniunii Europeane.

- **Violarea Directivei Habitate (92/43/CEE):** Ursul brun este o specie de interes comunitar, strict protejată prin Anexa IV a Directivei. Statele membre nu pot aplica măsuri arbitrare asupra acestor specii. Singura modalitate legală de intervenție este **mecanismul derogărilor** (Articolul 16 din Directivă), care permite exclusiv: capturarea, relocarea, recoltarea (vânătoarea de prevenție/intervenție) sau eutanasierea. **Sterilizarea medicală nu este prevăzută ca metodă legală de management.**
- **Depășirea competențelor UAT (OUG 81/2021):** Cadrul legal care oferă primăriilor dreptul de a interveni în cazul ursilor este Ordonanța de Urgență nr. 81/2021. Aceasta stabilește limitativ și gradual metodele de intervenție prin echipa mixtă: **alungare, capturare/relocare, extragere prin eutanasiere sau împușcare**. Primăria Brașov nu are competența legală de a adăuga noi proceduri medical-veterinare (sterilizarea) peste un act normativ cu putere de lege națională.
- **Neconstituționalitatea măsurii (Art. 35 și Art. 135 din Constituție):** Aplicarea unei măsuri care mutilează biologic exemplare dintr-o specie protejată contravine obligației corelative a statului și autorităților locale de a asigura „menținerea echilibrului ecologic" și ocrotirea mediului.

2. JUSTIFICAREA ȘTIINȚIFICĂ (Ecologie și Genetică)

Din punct de vedere bio-ecologic, propunerea ignoră legile de bază ale dinamicii populațiilor de mari carnivore.

- **Compensarea demografică negativă:** În ecologia speciilor teritoriale, reducerea artificială a natalității într-o zonă (cum este micro-regiunea muntoasă a Brașovului) declanșează mecanisme de compensare. Scăderea numărului de pui va determina masculii dominanți din masivele vecine (Postăvaru, Piatra Mare, Bucegi) să își extindă teritoriul spre zonele periurbane libere. Locul ursilor sterilizați va fi luat rapid de exemplare noi, nesterilizate, anihilând orice „control" demografic vizat de municipalitate.
- **Alterarea fondului genetic (Efectul Bottleneck):** Sterilizarea forțată, aplicată empiric în jurul Brașovului, riscă să elimine din pool-ul genetic exact exemplarele adaptate specific acestui

habitat sau, din contră, să stopeze reproducerea urșilor cu comportament natural (sălbatic), lăsând active genele urșilor habituați dacă selecția nu este controlată (ceea ce este imposibil în libertate).

3. JUSTIFICAREA TEHNICĂ (Etologie și Managementul Conflictelor)

Eficiența tehnică a oricărei măsuri de management cinegetic se măsoară prin reducerea imediată a riscului pentru oameni. Sterilizarea are eficiență zero în acest sens.

- **Persistența comportamentului de habituare:** Conflictele om-urs din zonele Răcădău, Noua, Schei sau alte zone limitrofe acestora, nu sunt cauzate de rata de reproducere a ursului, ci de **habituare** (asocierea omului cu o sursă facilă de hrană). Un urs sterilizat chirurgical își păstrează intacte reflexele dobândite. Acesta va continua să coboare în Brașov, să distrugă pubele și să pună în pericol siguranța cetățenilor timp de 20-30 de ani (durata de viață a speciei). Sterilizarea nu elimină exemplarul periculos din stradă.
- **Agresivitate sporită post-intervenție: Intervențiile chirurgicale pe animale sălbatice modifică profilul hormonal**. În cazul ursoaicelor, modificările hormonale bruște pot genera stări de stres cronic și o imprevizibilitate comportamentală majoră, crescând riscul de atac asupra oamenilor întâlniți pe potecile din jurul Brașovului.

4. JUSTIFICAREA PRACTICĂ (Logistică și Bugetară)

Implementarea practică a unui astfel de proiect pe raza UAT Brașov este o utopie logistică și o risipă a banului public.

- **Costuri și riscuri logistice disproporționate:** Sterilizarea unui mamifer de talie mare nu se poate face „pe genunchi", în pădure. Necesită capturare, transport în condiții speciale, anestezie profundă de lungă durată, sală de chirurgie veterinară sterilă, tratament post-operator cu antibiotice și monitorizare pe termen lung. În lipsa acestora, rata de mortalitate din cauza infecțiilor sau a complicațiilor post-anestezice ar fi uriașă, expunând Primăria la acuzații de cruzime împotriva animalelor și distrugere a unei specii protejate.
- **Eșecul identificării exemplarelor:** Într-un ecosistem deschis precum cel al Brașovului, urșii nu sunt „rezidenți stabili" pe raza UAT-ului; ei migrează zilnic pe zeci de kilometri. Este practic imposibil ca echipele locale să identifice, să monitorizeze și să captureze doar un anumit procent din populație, fără a prinde în mod repetat aceleași exemplare sau exemplare aflate în tranzit din alte județe.

5.ARGUMENTUL STATISTIC LOCAL (Analiza parțială a ncidenței pe raza UAT Brașov și Poiana Brașov)

Datele operative colectate de structurile de ordine publică și de mediu din județul Brașov demonstrează matematic ineficiența unei măsuri de sterilizare. Analiza indicatorilor din ultimii ani relevă următoarele certitudini:

- **Tipologia conflictului (Concentrarea în intravilan):** Conform bilanțului Inspectoratului de Jandarmi Județean (IJJ) Brașov, numărul intervențiilor operative a înregistrat creșteri masive de peste 50% de la un an la altul. Aspectul critic îl reprezintă localizarea: **70% din totalul apelurilor la 112 vin din zonele intravilane (cartierele Răcădău, Noua, Schei, Centrul Istoric) și din perimetrul hotelier din Poiana Brașov**, în timp ce doar 30% sunt înregistrate în zone extraurbane. Această distribuție atestă statistic că problema nu este densitatea ursilor din adâncul pădurii, ci numărul restrâns de exemplare strict habituate, dependente de deșeurile urbane.

- **Dinamica alertelor vs. numărul real de exemplare:** În perioadele de vârf (precum sezonul estival-toamnă), jandarmii brașoveni au gestionat **peste 1.000 de sesizări în primele 9 luni ale anului**. Totuși, rapoartele echipei mixte arată că în peste 60% din cazuri, alertele repetate din aceeași noapte vizează *același exemplar* sau aceeași ursoaică cu pui care tranzitează succesiv punctele de colectare a deșeurilor. Sterilizarea unui număr X de urși nu scade numărul de apeluri la 112, deoarece exemplarele habituate își vor menține comportamentul de alertă zilnică.

- **Recurența comportamentală (Eșecul managementului non-letal pe urși habituați):** Rapoartele operative din mai 2026 relevă că, la nivelul UAT Brașov, s-au înregistrat peste 120 de semnalări într-o singură lună. În cazurile în care s-a impus extragerea (prin eutanasiere sau împușcare din motive de siguranță publică, conform OUG 81/2021), **examinarea crotaliilor a demonstrat că exemplarele respective fuseseră deja capturate și relocate anterior**. *Consecința statistică:* Dacă relocarea (care îndepărtează fizic ursul din UAT) a eșuat în 100% din cazuri din cauza reflexului de habituare, sterilizarea (care lasă ursul în exact același loc) va avea un eșec garantat. Ursul sterilizat va continua să genereze aceleași sute de apeluri la 112.

- **Suficiența instrumentelor legale actuale:** Din momentul aplicării OUG 81/2021, Primăria Brașov a relocat peste 30 de urși problemă în primii trei ani de implementare. Acest indicator demonstrează că pârghiile legale actuale sunt funcționale și suficiente pentru curățarea temporară a ariilor urbane de exemplare periculoase, fără a fi necesară vreo intervenție chirurgicală experimentală asupra speciei. **Efectele relocărilor sunt nule**, în condițiile în care ursii relocați în cadrul aceluiași fond cinegetic s-au întors în zonele intravilane, provocând aceleași probleme, iar ursii relocați pe alte fonduri cinegetice au produs conflicte și probleme în comunitățile din apropierea zonelor de relocare, astfel că în ambele situați, soluționarea a fost aplicarea următoarei etape legale (Ordonanța 81/2021), extragerea prin eutanasierea/împușcare.

Concluzia analizei statistice: Cifrele oficiale arată clar că riscul pentru populația Brașovului este generat de **comportamentul adaptativ (căutarea hranei în oraș)** și nu de **potențialul biologic reproductiv al speciei**. Reducerea numărului de incidente se obține prin măsuri de securizare a deșeurilor (care elimină cauza) și extrageri punctuale (care elimină efectul), nicidecum prin sterilizare.

Corelație vizuală a fluxului statistic de incidente:

[Peste 1.000 de apeluri 112] ⟶ 70% concentrate în intravilan (Noua/Răcădău)

▼

[Cauza: Gunoaie /Fructe din grădini/ Habituare]

[SOLUȚIA ERONATĂ: Sterilizare]	[SOLUȚIA REALĂ: OUG 81/2021]
- Ursul rămâne în oraș 20-30 ani.	- Securizare pubele (elimină atracția).
- Continuă să genereze atacuri.	- Extragere exemplare agresive.
- Eficiență statistică: 0%.	- Eficiență statistică: Maximă.

6. STUDII DE CAZ INTERNAȚIONALE (Eșecul Sterilizării la Marile Carnivore)

Încercările internaționale de control demografic prin sterilizarea marilor carnivore sau a mamiferelor mari în medii sălbatice deschise au demonstrat ineficiența totală a metodei:

- **Studiile pe urși negri (SUA - Yosemite și Lake Tahoe):** Agențiile de management al faunei din Statele Unite au analizat fezabilitatea sterilizării urșilor negri habituați (*Ursus americanus*). Concluzia geneticienilor și etologilor a fost unanimă: sterilizarea nu reduce conflictele. Urșii sterilizați au continuat să spargă mașini și cabane pentru hrană cu aceeași frecvență ca înainte, demonstrând că foamea și oportunismul comportamental nu sunt afectate de funcția reproductivă. Proiectele au fost abandonate din cauza costurilor logistice enorme și a mortalității mari post-operatorii din libertate.
- **Managementul lupilor (Canada - Yukon):** În anii '90, în Yukon s-au derulat experimente de sterilizare chirurgicală a perechilor alfa de lupi pentru a reduce mărimea haitelor și presiunea pe populațiile de elani. Deși sterilizarea a funcționat strict biologic în laborator, în teren deschis

rezultatul a fost un eșec de management: haitele vecine au invadat teritoriile controlate, ducând la conflicte teritoriale sângeroase și la destabilizarea întregului ecosistem local. Experimentul a fost stopat definitiv ca fiind ineficient.

- **Precedentul din România (Câinii fără stăpân vs. Fauna sălbatică):** Se confundă adesea managementul animalelor domestice urbane (unde sterilizarea dă rezultate deoarece câinii trăiesc în comunități închise, antropice) cu managementul faunei strict sălbatice dintr-un ecosistem montan masiv și deschis, unde granițele administrative ale UAT Brașov nu reprezintă o barieră fizică pentru animale.

7. CADRUL JURIDIC PENTRU SANCȚIONAREA HRĂNIRII URȘILOR (Soluția Alternativă)

Municipalitatea are deja la dispoziție un cadru contravențional extrem de sever la nivel național, care trebuie doar aplicat ferm, în locul experimentelor medicale:

- **Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr. 407/2006:** Conform modificărilor legislative recente, **hrănirea urșilor de către persoane fizice sau juridice în afara punctelor de hrănire autorizate de gestionarii fondurilor cinegetice constituie contravenție**.
- **Cuantumul amenzilor:** Legea nr. 197/2021 pentru modificarea Legii 407/2006 stipulează clar că fapta de a hrăni exemplarele de faună sălbatică (inclusiv urșii de pe marginea drumului din Poiana Brașov sau de la liziere) se sancționează cu **amendă de la 5.000 lei la 10.000 lei**.
- **Competența de aplicare:** Personalul structurilor Poliției Române, Jandarmeriei Române și Gărzii de Mediu are atribuții directe de constatare și aplicare a acestor sancțiuni. Primăria Brașov, prin Poliția Locală (în baza regulamentelor locale și a HCL-urilor specifice privind ordinea publică), poate și trebuie să organizeze filtre zilnice în zonele critice pentru a stopa fenomenul de atracție a animalelor.

8. CONCLUZII ȘI SOLUȚII ALTERNATIVE RECOMANDATE

Măsura sterilizării urșilor de pe raza UAT Brașov este **ilegală** (încalcă OUG 81/2021 și Directivele UE), **inutilă științific** (nu oprește coborârea urșilor în oraș) și **nerealistă practic**.

În loc de alocarea de resurse bugetare și logistice pentru **experimente bio-medicale nefondate**, recomand Primăriei Municipiului Brașov să își direcționeze eforturile către soluțiile tehnice verificate și legale deja existente:

1. **Securizarea 100% a managementului deșeurilor:** Finalizarea instalării platformelor de gunoi ecologice, cu adevărat anti-urs, în toate cartierele de la liziera pădurii (Răcădău, Noua, Scriitorilor, Schei).

2. **Sancționarea drastică a hrănirii:** Aplicarea de amenzi maxime pentru turiștii și localnicii care hrănesc urșii (pe drumul spre Poiana Brașov sau pe digul din Noua sau alte zone).
3. **Aplicarea fermă a OUG 81/2021:** Extragerea rapidă (eutanasiere/împușcare) exclusiv a exemplarelor cu agresivitate confirmată, care nu mai pot fi îndepărtate prin metode convenționale.

Data: 10.06.2026 **Ramon JURJ – Cercetător științific**